

Близько 57% рілля в Україні складають ґрунти з низькою та середньою забезпеченістю фосфором. В Рівненській області таких земель 48,8%, крім того десь 25% земель Рівненщини складають кислі ґрунти. Дефіцит фосфорних добрив в перерахунку на P_2O_5 складає 1,2 млн.т, а в 2000 р. досягне 1,5 млн.т. В Україні є великі родовища апатиту в кристалічних породах (Стремигородське, Ново-полтавське та ін.), але їх освоєння вимагає великих капіталовкладень.

Родовище фосфоритів

но 5-6%, вміст CaO — 21,9-32,8%; K_2O — 0,36-1,03%; Mg — 0,4-1,13%. Шкідливих елементів не виявлено.

Багаторічними агрохімічними досліддами Поліської філії Інституту ґрунтознавства і агрохімії та інституту цукрових буряків ААНУ встановлено, що агрохімічна дія природних зернистих фосфоритів в якості фосфорних добрив знаходиться на рівні дії стандартних добрив (суперфосфат, амофос), а, завдяки комплексному складові (фосфати, карбонати, глауконіт), вони є природними агроїдами

центрати з вмістом P_2O_5 19-23% (фосфорне боршно II та III сорту) при вилученні 60-73,5%.

Розробка родовища відкритим способом (кар'єром), на думку фахівців, не вплине на експлуатацію Новомиського водозабору і не призведе до суттєвих змін довкілля.

В процесі видобутку зернистих фосфоритів можуть використовуватися і розкриті породи:

— торф, потужність якого сягає 4 м, складаючи в середньому більше 1,5 м для потреб сільського господарства;

«Західноукраїнською гірничою компанією» ведеться у двох напрямках:

1. Проведення геологорозвідувальних робіт.

2. Підготовка документації на експлуатацію родовища.

Геологорозвідувальні роботи необхідні тому, що Рівненська ГРЕ, у зв'язку з нестачею коштів, вивчила родовище тільки на стадії пошуково-оцінювальних робіт. Віддалі між пошуковими свердловинами складають 0,5-1,0 км. Не вивчені деталі будови та складу покладу, інженерно-геологічні, гідрогеологічні та екологічні умови родовища, що може призвести до великих ускладнень при його розробці.

В процесі геологорозвідувальних робіт із дослідного кар'єру передбачається видобути до середини квітня до 30 тис. тонн агроруди, до 100 тис. тонн вапняків та близько 100 тис. м³ торфу. До кінця 1997 року очікується видобути десь 100 тис. кубометрів агроруди, що дозволить забезпечити нею сільськогосподарське підприємства, розташовані на віддалі до 50 км від Копитківського родовища.

До цього часу «Західноукраїнська гірнична компанія» вела всі роботи за кошти засновників і інвесторів, тепер дуже важливо одержати кошти від реалізації видобутої агроруди, торфу та вапняку. Це дозволило б частково компенсувати капіталовкладення та приступити до форсованої реалізації проекту родовища.

Іван ІВАНІВ,
головний геолог ЗАТ
«Західноукраїнська
гірнична компанія»,
кандидат геолого-
мінералогічних наук.

РОЗРОБЛЯЄМО НОВЕ РОДОВИЩЕ

в осадових породах, якщо не рахувати довоєнні спроби поляків видобувати підземним способом сеноманські зернисті фосфорити у Придністров'ї, до останнього часу не вивчалися. Враховуючи гострий дефіцит фосфорних добрив та виходячи з результатів пошукових робіт Рівненської геологорозвідувальної експедиції на фосфорити, якими у південній частині Рівненської області виявлено 6 перспективних проявів цієї корисної копалини, ЗАТ «Західноукраїнська гірнична компанія» на основі ризику приступило до освоєння Копитківського родовища зернистих фосфоритів.

Копитківське родовище зернистих фосфоритів розташоване в заболочених верхів'ях правої безіменної притоки річки Устя на межі Здолбунівського та Острозького районів між селами Копитків, Вишеньки, Укрянка.

Максимальний вміст P_2O_5 в цій покладі сягає 7,31%, складаючи звичай-

різнонаправленої позитивної дії, що сприяють:

— тривалому підвищенню врожайності картоплі, коренеплодів, багаторічних трав і зернових в 1,2-2,5 рази (дія в рік внесення, післядія другого та третього років);

— поліпшенню якості ґрунтів (відновлення родючості) через зниження кислотності (до pH-6,8), стабілізацію кислотно-лужної рівноваги, збільшення вмісту рухомого фосфору (на 30-80%), накопичення органічної речовини (на 20-40%), азоту, кальцію, поліпшенню мікроелементного складу;

— зменшенню забруднення сільгоспродукції нітратами (на 30-50%) та радіонуклідами.

Найбільш ефективним є застосування агроруди в кислих ґрунтах з дуже низькою та низькою забезпеченістю фосфором. Орієнтовна норма внесення в залежності від культури 1,5-2,5 т/га. В УДІМР (Сімферополь) із зернистих фосфоритів одержано кон-

— вапняк, потужність якого сягає 8 м, складаючи в середньому більше 3 м — для потреб сільського господарства або цементної промисловості.

Відносно прості умови розробки родовища і можливість викоупання агроруди у природному стані визначають низьку вартість одержуваного комплексного добрива — орієнтовно 25 гривень за 1 тону.

Для порівняння відзначимо, що вартість однієї тонни апатитного концентрату в Хібінах (Кольський півострів) сягає 50 долларів США, стільки ж коштує її доставка в Україну, що призводить, враховуючи вартість переробки, до ціни однієї тонни суперфосфату (19-20% P_2O_5) в 200-210 гривень. Враховуючи знаходження у породах відкритку, за значно нижчими цінами, ніж існують у спеціалізованих підприємствах, можуть реалізуватися вапняк, торф та сапропель.

Підготовка до освоєння Копитківського родовища